

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XIII. Conclusiones tres in præmissa capita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

CAPVT XIII.

Conclusiones tres in præmissa capitula.

*Anna Cliv-
siano 390.
l. 2. contra
Sym.* **A** Vrelius Prudentius, vetus poëta Christianus, ayo
Theodosii maioris, duos in Symmachum libros
vulgavit, in eorum altero arctam ad cælum semitam
elegantem versu sic depingit:

*Prima via facies inculta, subhorrida, tristis,
Difficilis, sed sine sui pulcherrima
Et quæ præteritos possit pensare labores.*

Amplam planamque ad inferos viam ita describiti

Devia, picta bonis brevibus, sed sine sub ipso

Tristis, & in subitam præceps immersa charybdim.

*Iob cap. 21.
vers. 13.* Quam eleganter his Jobus accinit: *Ducunt in bonis dies
suos, & in puncto ad inferna descendunt.* Nunc cuique nostrum
soluta est optio eligendi. Elige, Ultra placet? Elige.

*Matt. cap. 2.
vers. 20.* Josephus Christi Domini educator, ex Ægypto in
terram patriam rediturus, duas sibi vias habuit propo-
sitas: liberum ei erat, quod vellet, aut in Judæam, aut in
Galilæam eundi. Angelus namque id unum iussit:

L. cit. v. 22. *Vade in terram Israël.* Hac aut istac viâ iveris, tui arbi-
trio est. Josephus prudenter deliberans, cum audisset
quod Archelaus regnaret in Judæa pro Herode patre
suo, timuit illud ire. Et ad Cælum nobis, & ad Orcum
via patet. Potestas optionis est: eligamus maturè, Ultra
placeat. Centies, sexcenties, milies ingeritur nobis,
Apud inferos regnare diabolum cum apollatis angelis,
apud superos regnare Christum cum sui cultoribus &
amicis. Eligamus, quod ire libeat. Electionem hanc ju-
verit, sequentia considerasse, unâ cum tribus conclu-
sionibus, quas apponemus.

§. I.

*Regis Af-
fuerit con-
vivium &
laetitiae.* **S**iquis è Persici Regis Aslueri convivis super lauti-
tuis epuli regii interrogatus fuisset, ad omnem qua-
stionem respondere potuisset, summas fuisse lauitias,
idque anno medio. Exempla gratiâ ejuscemodi qua-
stiones illi sunt posita.

1. Quinam ad hoc epulum invitati? Cuncti Principes;
fortissimi Persarum & Medorum incliti, & præfecti Pro-
vinciarum. Atque hi omnes invitati, *Ad annum medium.*

2. Convivium quale? Hortense, omnium amenita-
tum refertissimum. Nemus cultu regio consitum omnia
tempe, paradisum omnem superabat, *Idq, anno medio.*

3. Quis convivi locus? Non aureus solum, sed &
gemmeus. Nam lectuli aurei & argentei super pavi-
mentum Smaragdino & Pari stratum lapide dispositi
erant, quod mirâ varietate pictura decorabatur, & hoc
in oculis erat, *anno medio.*

4. Quæ convivas umbracula tegebant? Pretiosissi-
ma. Nam pendebant ex omni parte tentoria aërei colo-
ris, & carbasini ac hyacinthini, sustentata funibus bys-
sinis atque purpureis, qui columnis marmoreis fulcie-
bantur, *idq, anno medio.*

5. Qui cibi ponebantur? Selectissimi, regii, *idq, anno
medio.*

6. Quis in mensâ potus? Vinum, magnificentia re-
giâ dignum, abundans & præcipuum, *idq, anno medio.*

*Eph. cap. 2.
Pluribus
versibus,
initio.* 7. Quæ pocula aut patere, quæ chrysendeta adhibe-
bantur? Aurea. Bibebant enim qui invitati erant, aureis
poculis, & aliis atque aliis vasis cibi inferebantur, *idq,
anno medio.*

8. Quæ Musica convivas hilarabat? Nobilissima: Om-
nes Gratia & Charites, ipsa Sirenum concordia vide-
ri potuisset concinere, *idq, anno medio.*

9. Omnēne conviva læti? Lætissimi, *idq, anno me-
dio.* Hæc unus aliquis ex Aslueri convivis dixerit. Hæc
eadem de cælo, jure multo potiore dicentur, si pro anni
dimidio, æternitatis duratio substituatur:

A Sed interrogetur quis è damnatorum numero, simi-
lein in modum: Ecquæ maxima damnatorum poena? damnato-
Tenebræ, dicit, seu intuitus divini privatio, *idq, in om-
nem æternitatem.*

Quæ altera sceleratorum poena? Fletus & stridor den-
tium; hæc Plutonis musica est, *idq, in omnem æternitatem.*

Quæ tertia? Fames ac sitis incredibilis, *idq, in omnem
æternitatem.* Si fames hæc sitique tantum decies milies
centenis millibus annorum esset duratura, minus id gra-
ve videri posset, quam visum sit olim jejuniū in sacrâ
confessione injunctum.

Quæ quarta? Fætor intolerabilis, è tot cadaverum
acervo, è sultis Oceano, à tot diabolorum consortio.
Fætor omnis in Orbe hoc nostro cinnamomum & bal-
samum est ad illos Erebi fætores. Prædictum illis si-
pius: Expectat vos triste balneum, si hac viâ pergitis.
Sed furdus caneatur fabula. Pergebat. Jam balneum
ingressi sunt, non egressuri amplius. Quam id foret to-
lerabile, tot annis, fætor hoc torqueri, quot ab Orbe
condito in hanc usque horam momenta transierunt: sed
heu cruciabit hic fætor sine fine, *idq, in omnem æternitatem.*

Quæ quinta damnatorum poena? Ignis horribilissi-
mus, ad quem flammula nostræ possint videri picta.
Illud inexplicabile, quod ignis ille sit inextinguibilis,
quem nulla flumina, maria nulla, nullum diluvium ex-
tinxerit, quem nec ipsa sopiverit Æternitas. Iudex præ-
monuit: fixum est decretum, sapius legendum: *Ite in
ignem æternum.* Urentur, non comburentur, *idq, in om-
nem æternitatem.*

Quæ verò sexta? Vermis conscientia; tantò gravius,
quantò abstrusius supplicium. Ut res oculis subijciatur
non aliud cogitandum, quam igneam selem ejusque
pectori inherere semper, illudque unguibus fodicare ac
lacerare, ita tamen ut pectus ita vulneratum, in novam
identidem laniam recrecat, *idq, in omnem æternitatem.*

Quæ septima? Locus & societas execrabilis. Hæc
peccatorum fuerunt illicia, quæ cavere poterant, nec
cavebantur; nunc pro dietrâ sepulchrum ignem: pro
amicorū familiaritate sodalitas est diabolorum & dam-
natorum hominum execrabilissima. Hic locus semper
habitandus, hoc sodalitorium nunquam abfuturum, *idq,
in omnem æternitatem.*

Et quæ octava numeratur poena? Desperatio planè
furiola, quæ momentis singulis sceleratos illos jugulat,
nec tamè jugulat, perinde si culter aut pugio alius super
alium adigatur in præcordia, *idq, in omnem æternitatem.*

Et quæ tandem nona inferorum poena? Ah, ah, ah,
inexplicabilis, immensa, incomprehensibilis Æternitas,
hæc tormentorum omnium tormentum maximum.
Tolerare Tenebras, Fletum, Famem, Fætores, Ignem,
Conscientia vermem, Desperationem, Diabolorum
convictum, hæc, inquam, omnia tolerare annis mille,
aut bis mille, vel etiam decem aut centum millibus, aut
tot annorum millibus, quot in quaternione chartæ pe-
ritissimus scriba posset exprimere, numerus foret nul-
lius Arithmetici lingua exprimendus, sed tamen finitus,
& ob hoc unum acceptatissimus damnatæ plebi, quod
tandem post pænè innumera millia millionum anno-
rum finis futurus esset tormentorum.

Sed sententia lata est, nec revocari potest. Illa octo
supplicia toleranda, *idq, sine fine,* ardens, *idq, sine fine,*
æternum, in perpetuas æternitates, ut vates Hædræus lo-
quitur.

Atque hoc est quod nunquam satis dici, sed nec cogi-
tari satis, quod nunquam capi, intelligi nunquam po-
terit. Æternitas piorum jure suspitium; Æternitas im-
piorum formidabile somnium; Æternitas damnatorum
inexplicabile supplicium. Restat ut ad septenas in primâ
Æternitatis parte positas conclusiones, adjiciamus tres
alias istas.

§. II. Con-

De damnatorum rogo Caput XIII.

179

§. II.

Conclusio prima. Omnia Orbis pretiosa, fungi sunt, umbrae sunt ad Aeternitatem collata. Argentum omne aurumque, gemmae omnes si in geminis conflentur globos; omnia honorum nomina, omnis triumphorum gloria; omnes Salomonis & Sardanapali delitiae, omnis illecebrarum dulcedo, voluptatum omnino omnino suavitates fungi vilissimi, titivilitium, & revera umbræ merissimae, aut rectius, omnia haec scarabaei umbrae sunt, quā nihil esse potest vilius, si ad Aeternitatem conferantur.

Quis convivium illud aestimet, in quo raptim unus alterve bolus ingeritur, & abitur. Quis illud praeium laudet, quod ventre aufertur? Talia sunt vitæ istius bonae; buccae & micæ, medicati boli, vanitas & umbra.

Ad rem præclarissimè dixit Augustinus: Non nobis sufficit, quidquid longum est in tempore si habet finem, & ideo nec longum dicendum est. Et si avari sumus, vitæ æternæ esse debemus. Cetera hinc omnia puerorum nubes sunt, bracteolæ & matreolæ, crepundia & pupæ. Hinc illæ divini Pauli generosissimæ voces: Existimo omnia detrimentum esse, propter eminentem scientiam Jesu Christi, propter quem omnia detrimentum feci, & arbitror ut stercorea.

Conclusio altera: Nullus religionum hominum tam paræ ac duriter seipsum habet, nemo tantis rigoribus exercet corpus, atque liberati è poenis alterius Orbis facerent. Quod nos severissimam vitam interpretamur, vitæ voluptuaria est, ad illam seu vivendi seu moriendi perpetuam necessitatem in Tartaro. Nos videri possumus suavissimè dormire, etiam si complures noctes traducamus in somnes: Nos inter ipsas calamitates delitamus, illi verè cruciantur, & vel unā horā millies moriuntur.

Scriptor fide dignus commemorat Theodorico Trajectensi Præsuli fuisse famulum, qui Eberbach audit. Hic hero suo ab insigni prudentiā & fideli prorsus industria commendatissimus, æmulum orbis invidia sic exagitat, ut demum velut in rabiem actus eadem aemuloni se manciparet, ut vel inde præsidii aliquid alluceret contra tam malevolos insidiosos. Annis aliquot evolutis fato concessit Eberbach; animus corpore solutus in Eutrium flammæum abjectus est. Ab hoc igne tantos percipiebat cruciatus, ut redivivus diceret: Si ex omnibus Orbis arboribus & lignis rogos strueretur unicus, malle se in eo usque ad supremum iudicii diem ardere, quā hōrā unicā illis prioribus ignibus torqueri. Sed & Avernale frigus, & tenebras, ceteraque poenas ex ordine percensuit. Dum autem his suppliciis afficeretur, adfuit è Cælo nuntius qui miserum affatus: En, inquit, hoc præmium iis debetur qui diabolo servant. Sed dic, si tibi ad vitam redire liceat, an ob commissas noxas, vitam suscipies expiabilem? At ille: Poenarum, inquit, nihil recuso, modò hinc exeam. Hac demum lege voluntariæ multæ subeundæ rediit ad vitam, & quia nondum terræ mandata subeundæ rediit ad vitam, & omnes adstantium in fugam egit. Mox ingenti spiritu scelerum poenas à seipso expetere aggressus, Othoni præfuit in sacram militiam eunti se adiunxit. Sed jam ea vitæ severitate se afflictavit, ut juxta equum nudis pedibus curreret, nec curaret spinis ac saxis tibias plantisque variè vulneratas clementari. Pecuniam parè omnem in pauperes erogavit. Panis & aqua quotidianum illius jejuniū paratissimè reficiebant. Erant qui summam hanc vitæ austeritatem mirarentur, mitiora persuasuri. Quibus ille: Non est, inquit, quod miremini, longè graviora passus sum. Vos ibi sitis, aliter sentiat. Atque ubi sacrum hoc iter confecit, unā cum uxore religiose se addixit, quod vitæ reliquum esset, rigidissimis piaculis acturus. Hæc ipse de se Joanni Xantenfi enumeravit, à quo ea scriptor accepit.

Hic illud moniti nobis opportunissimè ingeratur:

A Graviora passus sum. Et tui mi Christiane, graviora patieris, nisi hæc leviter toleres patienter. Est cum apud nos ipsos gravissimè injurias aliorum querimur: hinc quisque sibi rectè dixerit *Graviora patieris*. Est cum aliorum aures querelis opplemus: idem optimè respondebitur *Graviora patieris*. Idem in omnibus molestiis ac miseriis usurpandum. Quid malum tuum impatienciā exasperas? Ni caves, *Graviora patieris*. Nihil est quod patieris, nihil est ad thermas illas non Neronis sanguineas, sed Plutonis flammeas collatum. Ergo, ne *Graviora patieris*, patere hæc lexia.

§. III.

Conclusio tertia. Non tantum vanus sed plerumque non-
xius est omnis labor, qui æternitatem non spectat. Quā
de re Christus luculentissimè: Quid prodest homini, ait, *3. Conclu-*
si Mundum universum lucretur, animæ verò suæ detrimentum *sio.*
patiat? Non solum non divitias, valetudinem, deli- *Matt. c. 16.*
tias, sed nec Mundum universum adipisci juvat, si quis *vers. 26.*
seipsum interim perdat. Ut ere & frere divitiis, vale-
tudine, delitiis quantum vel optare potes, fungi & um-
bræ sunt hæc omnia, si post vitam hanc palo infigaris
flammeo. Contemplerur obsecro, quā ratione usitato
apud nos supplicio per medium hominem adactus sti-
pes per os emergat. Spectaculum horrendum. Pendet
miser affixus palo, & subinde auctarii loco substructus
est ignis lentus, pedes ad palum catenis colligati, manus
affixæ clavis. Heu dirissimum suspensum! Si anno me-
dio, si decem, si centum, si mille, si decem millibus an-
norum, si semper, si æternum ita pendendum sit?

Heu quid prodest homini, si Mundum universum lucretur,
anima verò suæ detrimentum patiat? Utinam capimus
hoc oraculum, sed, quod theologus dixit: Plerisque *Lucas Ba-*
sensu carnis excæcat. Hinc verissimè Chrysostomus: *gens.*
Quamvis, inquit, ignis ille exstiter, fluvius flammæ accenda- *Chrys. hom.*
tur, nos tamen videmus & delicias amplectimur, & licentiose *55. ad pop.*
peccamus. Quid ergo hinc aliud inclamem, quā illud
Hebræi vatis: Salvet unusquisque animam suam. Aeterni-
tati propinquamus, & illa nobis. Brevi unā erimus.

Josaphatus rex Indorum à Barlaamo Christiana sa-
era edoctus, velut per somnium vidit inferos, & diver-
forum tormentorum seriem, audiitque vocem: Hæc *Damascenus hist. de*
sceleratorum sedes est, qui sese flagitiis contaminarunt. *Barlaam &*
Ubi triste hoc visum delit, totis corpit artibus trem- *Josaphat*
re; rivulorum instar lacrymæ fluxerunt, omnia male- *c. 30. sub*
suadæ voluptatis illicia evanuerunt, alium induit homi- *finem.*
nem Josaphatus.

Deus bone, quā nos profectæ malitiæ sumus!
Non somniamus inferos, sed esse credimus, fide mini-
mè fallaci. Verum qui nostri nihilominus sunt mores?
Nos quidem alium atque alium hominem induimus,
sed semper malum, adeoque ipsam variamus malitiam,
& velut priorem pertæsi novum subinde nequitæ vul-
tum sumimus. Ideo vel sanctissimus quisque cum Ber-
nardo roget: Subveni mihi Deus meus, priusquam sine ter-
mino cruciet in inferno. Ideo vel impiissimus quisque cum Ma-
nasse id unicè deprecetur: Ne simul perdas me cum iniquitatibus *2. Par. c. 36.*
meis, neque in æternum iratus, reserves mala mihi, neque dam- *& ult. fine.*
nes me in infima terra loca. Quia tu es Deus, inquam, peniten-
tium. Et quid ego non homo, sed jumentum, ad te, mi
Deus, vociferer, quā illud unum: Parce, ignosce, mise-
rere, ne remiscaris iniquitatum mearum.

Cum Christus Dominus postridie palmiferi sui trium-
phi è Bethaniā in urbem Hierosolymorum tenderet, in
viā esuriens ficum adiit, inde petiturus fami solatium,
ar ubi nihil in eā invenisset, præter folia: Nunquam, ait, *Matt. c. 21.*
ex te fructus nascatur in sempiternum. Et arefacta est continuo *vers. 19.*
ficulnea. Tales omnino sunt omnes Acherontis incolæ, *Damnati*
ficus maledictæ, semper infecundæ, stirpius eradicatæ, *sunt ficus*
in flammis abjectæ, in flammis semper arsure. Nun- *maledictæ.*
quam ex illis nascetur fructus in sempiternum. In regnis
Bchemo h

Behemoth ignota penitus est patetia; nulla submissio-
nis notitia; nulla illic hospitatur virtus; solum est sterilis-
simum, ubi nullae arbores nisi ad ignem natae. Nunquam
ex illis nascetur fructus usque in sempiternum.

Postquam protoplasti parentes nostri pomum ve-
titum admodum, protinus illo amoenissimo horto
sunt exclusi, & ad horti custodiam admotus est non si-
ne armis Angelus. Divinae paginae id testantur: *Ejecitq;
Gen. cap. 3. Adam, & collocavit ante paradisum voluptatis Cherubim, &
vers. 24. flammeum gladium, atque versatilem.* Illustrissimum hoc
erat divinae misericordiae argumentum; illic famulum
dumtaxat collocasse, non ipsum Paradisi dominum ste-
rile cum gladio ad prohibendum omnem ingressum.
At verò iudicii supremo die, nulli famulorum gladius
permitteretur: ipse Dominus eum arripit, stringetque
in damnata capita, *Discedite a me maledicti.* Paucula ver-
ba sunt, sed librum & volumen ingens faciunt, nun-
quam satis evolvendum.

Nunc igitur rerum nostrarum satagamus. Tanto
quique minus miser in Orbe altero erit, quanto mise-
rias suas in isto patientius tolerarit.

CAPUT XIV.

*Quae ligna, quodve pabulum ignis sit aeterni:
Vbi de peccati mortiferi inexplicabili
gravitate.*

Verissime dictum à prisco philosopho: *Initium sa-
lutis, notitia peccati.* Revera non peccabit unquam
gravius, quisquis mente serià cum gravitatem peccati,
tam fœditatem inspexerit. Peccatum ex Orbe tolle, &
malum omne sustuleris. Unum atque unicum Orbis
malum, & ceterorum omnium malorum seminarium,
misericordiarum omnium pelagus profundissimum suppli-
ciorum est abyssus Peccatum. Hinc illae Chrysostomi
voce: Peccatum spontanea infamia, voluntarius est
demon. Eam ob causam beato Ludovico Galliarum
regi etiamnum adolescentulo mater altissime impres-
sum cupiebat: Potius vitam perdere, quam letali se cul-
pâ obstringere. Rectissime prorsus Joannes Climacus
dixit: Etsi mille annis continuam in ediam pane solo &
aquâ toleraremus, etsi totum Mundum ut nobiscum
pro nobis lugeret commoveremus, etsi Jordanem
stillatim & guttatim lacrymando per oculos educere-
mus, nunquam tamen pro commissis peccatis satisfacere
possemus.

Inde Sapiens Hebraeus tantâ contentione vocifera-
tur: *Quasi à facie colubri fuge peccata.* Quis tangit pocu-
lum, in quod mors ructaverit, uti Tertullianus loqui-
tur, & in quo venenum minuetur bibenti? Nil habet
Orbis formidabilius peccato. Quâ de re dicta scripta-
que sunt innumera: nos compendio quintuplicem hanc
assertionem statuimus. Quisquis letaliter delinquit:

1. Deum gravissimè offendit, eumque sibi adver-
sarium & hostem constituit.
2. Divinam gratiam omnem amittit.
3. Omne genus miserationum & calamitatum sibi ul-
tro accersit.
4. Caelum in omnes aeternitates perdit.
5. In sempiternos inferorum rogos præcipitem se
mergit.

Divinus Paulus rem verbo absolvit: *Stipendia peccati
Rom. cap. 6. mors, & omnis Mortis comitatus, Luctus, Dolor, Mor-
vers. 23. bus, Mæror, quos velut anteambulones sequitur æter-
na mors.* Hoc omne ut exactius, prout omnino par est,
consideremus, assertionem illam quintuplicem ordine
explicabimus.

§. I.

Primum est: Deum gravissimè offendit eumque sibi ad-
versarium ac hostem statuit, quisquis letaliter delinquit.
Peccato summum bonum laeditur, ita quidem ut ne-
glecto creatore finem suum in re creatâ constituat ho-
mo. Quod summæ injuria est, & simillimum idolola-
triae. Hinc toties in divinis oraculis peccata idololatriæ
nomine designantur. Ita in omni peccato graviore te-
meritas quovis supplicio dignissima est. Cum enim
Deus ubique locorum præsentissimus sit, ante ipsius re-
clamantis oculos patrat nefas, fitque injuria & cer-
nenti, & audienti. Ita summum regem coram & in os con-
tumeliis afficimus. Et quod fœdus, beneficiis abutimur
in offensam beneficia conferentis. Auxilium enim quod
nobis Deus in omnibus omnino actionibus præstat,
contra ipsum convertimus: perinde si filio patens gla-
diolum porrigat, ut ad se defendendum eo uti condi-
scat, simul etiam imbecille filioli brachium regat, at ve-
rò nequissimum puer optimum parentem, dum is ferien-
tis manum sustinet, conetur configere. Hoc agit, quis-
quis peccat. Dum Deus actiones illius & adjuvat & di-
rigit, has ipse in Deum injuriosè convertit. Atque ut
summa hæc in Deum contumelia magis elucescat, rem
oculis ita subijcimus.

Quotiescumque homo in deliberatione seu ipso pec-
cati aggressus est, medius inter Deum stat atque diabo-
lum, velut iudex & arbiter, pro quâ parte pronuntiet.
Deus legem à se latam explicat, & a filium cruci suf-
fixum monstrat, ut hominem à peccato avertat. Dia-
bolus eam malorum voluptatem objicit, suadet, in-
vitat, ut ad peccandum illiciat: quisquis jam peccat, hoc
ipso Diabolo Deo præstare pronuntiat, nam aversus à
Deo, causam diabolo adjudicat iniquissimus iudex.
Quid hoc aliud est quam reipsa dicere: quidquid leges
jubeant verentur, quidquid crucifixus filius moneat,
roget, suadeat, imperet, quidquid è celo minetur Pa-
ter, diabolus tam suaviter me invitat, nullum tam dul-
ce propinat, ut persuadeat, ut vincat. Eo, sequor diabo-
lum, ab illo me trahi sino: placet hic caupo quameun-
que tandem symbolam polcat. Verissimè hoc facit, quis-
quis letaliter delinquit.

Ita in unam lancem Deus mittitur, in alteram vo-
luptas. Accedit homo velut libripens, atque ubi pecca-
re decrevit, malle se divinæ amicitiae, quam voluptatis
jacturam facere apertissimè statuit. Et ita Christo Ser-
vatori latronem Barrabam anteponit.

Quid horrendum magis, quid indignius supremâ
Majestatem, quid turpius quam hoc conditori fieri à re
conditâ? *Obstuscite cali super hoc, & porta ejus desolamini Hier. cap. 3.
vehementer, dicit Dominus. Duo enim mala fecit populus meus, vers. 13.
Me dereliquerunt fontem aquæ vivæ, fontem limpidissimum,
& impuros rivulos sectati sunt.*

Atque ut hoc ipsum explicatius tradamus: Hominem
peccatorum partes diversæ trahunt, ut diximus; hinc
trahit Deus, hinc diabolus. Penes hominem stat, à quo
velit attrahi. Cacodæmon filo aut culmo ligat hominem
(nec enim aliter potest) & ostentat quod vel carnem
mulceat, vel crumenam augeat, aut certè famam ex-
tendat. His filis, his ille culmois quoquod vult pertrahit,
quem ligavit. Ut igitur homo vel suæ libidini, vel avari-
tiae suæ, vel arrogantiae satisfaciatur, contra expressissimam
Dei legem in vetitum ruit.

Deus quidem vinculis haud facillè rumpendis ligat
hominem, beneficia sua proponit, debitum sibi servi-
tium exigit, proserptionem è celo, & æterna infero-
rum incendia minatur. Sed nihil agit, quidquid pro-
mittat, aut minetur Deus: vincit diabolus, & Deo, sic
volente homine, antefertur. Hoc enim præstabilius pu-
tat homo, blandientem Satanam sequi, quam præci-
pientem Deum. Ideo vincula omnia quæ ipsi Deus
injicit, contumaciter abrupit.

Dicite